

Motion till riksdagen 2009/10:Ub263

av **Hans Backman (fp)**

Forskarutbildning och universitetsstatus för Högskolan i Gävle

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Högskolan i Gävle ska erhålla universitetsstatus.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Högskolan i Gävle ska tilldelas rätt att bedriva utbildning på forskarnivå inom sina profilmråden.

Motivering

Andelen högskolestuderande i Gävleborg har ökat tack vare Högskolan i Gävle. Då denna ökning startade från en låg nivå måste antalet högskolestuderande dock fortsätta att öka. Andelen ungdomar från regionen som går till högre utbildning har ökat från 20 procent till 40 procent under en tioårsperiod. Trots detta ligger Gävleborg fortfarande under riksgenomsnittet på 44 procent. Noterbart i sammanhanget är att andelen invånare som är 20 år och har grundläggande behörighet till universitet och högskolan är 63 procent i Gävleborg, vilket är samma nivå som i riket som helhet.

När det gäller forskarutbildningen ligger regionen inte bra till. Bara en procent går vidare till forskarutbildning, vilket kan jämföras med riksgenomsnittet på sju procent. Det behövs fler forskarutbildade personer i arbetslivet i Gävleborg. Historiskt sett har Gävleborgs största handikapp varit att länsborna, jämfört med riket i övrigt, haft låg utbildningsnivå. Detta är sannolikt en viktig förklaring bakom att länet tvingats redovisa hög arbetslöshet, befolkningsminskning och förhållandevis låg nyetablering av företag.

Extra allvarligt har det varit att länet haft den lägsta andelen högskolestuderande i landet. Utbudet av högskoleutbildning har varit lägre än på andra

Fel! Okänt namn på

håll. Ungdomar har därför lämnat, och lämnar fortfarande, länet för att utbilda sig. Ogynnsam åldersstruktur, med stor andel äldre i flera kommuner, är illavarslande för framtiden. Företagen i länet har påfallande låg andel högre utbildade bland sina anställda.

I tillväxtprogrammet mellan staten och länet ingår målen: ”Fler nya yrkesinriktade högskoleutbildningar som etableras i samverkan med näringslivet och fler studenter som deltar i dessa. Fler studenter som arbetar i regionen efter genomgångna studier.”

Högskolan i Gävle har byggts ut, men inte tillräckligt. Högskolans utbud är i relation till folkmängden mindre än i andra län. Ökade resurser skulle ge högskolan bättre förutsättningar att profilera sin forskning i nära samverkan med företag, organisationer och myndigheter i regionen. Faktum är att just forskningen och forskarutbildningen anges som avgörande om den högre utbildningen ska kunna fungera som tillväxtmotor i en region. Det är därför av största vikt att den regionala fördelningen av forskning och forskarutbildning beaktas. Skillnaden mellan universitet och högskola är just forskarutbildningsrätten.

Några högskolor har omvandlats till universitet på senare år. Visionen för Högskolan i Gävle är att vårt läns högskola ska bli universitet. Den målsättningen bör stödjas. Det finns många goda argument för ställningstagandet att Gävles högskola ska få universitetsstatus. Kvaliteten på grundutbildningarna skulle höjas och det skulle bli lättare att rekrytera akademiskt utbildade lärare. En högskola med universitetsstatus i Gävle skulle öka regionens självkänsla och genom sina lärare, studenter och idéer bidra till regionens utveckling och näringslivets förnyelse. Genom ett eget universitet i Gävle skulle regionens ungdomar få samma möjligheter till högre utbildning, även forskarutbildning, som landet i övrigt.

Universitetsstatus i Gävle skulle bidra till att öka rekryteringen till forskarutbildning och därmed till försörjningen, inte minst för regionen och högskolan själv, med forskarutbildad arbetskraft. Högskolan i Gävle har många rötter och de går i många olika riktningar. Det gamla lärarseminariet, vårdhögskolan, Statens Institut för Byggforskning och Centrum för belastningsskadeforskning är några.

Utvecklingen har gått mot en allt större bredd och mot ett allt större djup. Idag tillhör Gävles högskola de medelstora högskolorna i landet med omkring 6 000 helårsstudenter, drygt 700 anställda, 80 doktorander och drygt 30 professorer. Högskolan har en mycket livskraftig forskning inom många olika fält som sammanfattas i profilerna Hälsofrämjande arbete och Byggd miljö.

I januari 2003 övergick belastningsskadecentrum från Arbetslivsinstitutet till Högskolan i Gävle, vilket innebar en ökning av forskarvolymen. Högskolan arbetar aktivt med att utveckla samarbetet med näringslivet. Faktum är att Gävle högskolas möjligheter att utveckla universitetsstatus är mycket goda. Högskolan i Gävle har ett antal nischområden av stor styrka och ligger i en region med stort behov av utveckling. Man har studenter och lärare av hög klass. Högskolan i Gävle har dessutom ansökt om två vetenskapsområden. Därmed har Högskolan i Gävle tagit det första steget mot universitetsstatus. I ansökan betonas att högskolan i Gävle har goda möjligheter att expandera.

Fel! Okänt namn på

Högskolans forskningskapacitet och handledarresurser är en nationell tillgång som kommer att kunna nyttjas bättre om högskolan har rätt att examinera forskarstudenter. Idag finns 80 forskarstudenter vid högskolan, men dessa är formellt inskrivna vid andra lärosäten. Med egen forskarutbildning skulle Högskolan i Gävle kunna utnyttja sina resurser bättre. Idag utnyttjas inte högskolans professorer till fullo i sin handledarkapacitet. En egen forskarutbildning skulle därför stärka forskarutbildningen inom styrkeområdena även på nationell nivå.

Vetenskapsområdena som grund för bedömning av forskarutbildningsrätt har nu ersatts med möjligheten att ansöka om rätt att ge forskarutbildning inom ett eller flera områden. Högskolan i Gävle har meddelat sin ambition att ansöka om sådan rätt inom tre av sina styrkeområden, Byggd miljö, Hälsofrämjande arbetsliv och det ämnesdidaktiska området. Denna ambition bör stödjas.

Utan en bra högre utbildning i länet får företag och offentliga verksamheter i Gävleborg svårt att rekrytera kvalificerade medarbetare. Det betyder inte bara mindre möjligheter till nyföretagande utan också större risker för att företag flyttar från länet. Om vi inte höjer utbildningsnivån ännu mer i länet riskerar vi att få leva med den olyckliga kombinationen av arbetslöshet och samtidigt brist på kvalificerad personal. Satsningar på vårt läns högskola, som jag anser ska få universitetsstatus, är därför nödvändiga och själva nyckeln till framgång i detta sammanhang.

Stockholm den 28 september 2009

Hans Backman (fp)